

Date: 29th May-2025

**BOSHLANG'ICH SINFLARDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL
ETISHDA SAMARALI USULLAR**

Primova Yulduz To'ychiyevna

Qarshi tuman 12-son maktabning Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan olib boriladigan sinfdan tashqari ishlar va ularni samarali tashkil etish usullari haqida so'z boradi. Mazkur ishlar ta'lim jarayonining ajralmas bo'lagi hisoblanadi va bolalarning qiziqishlarini, ijtimoiy faoliyatini, mustaqil fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada darsdan tashqari mashg'ulotlarning turlari, ularni tashkil etish shakllari, samaradorligini ta'minlovchi metodlar yoritiladi. Shuningdek, boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarning psixologik xususiyatlari inobatga olingan holda sinfdan tashqari ishlarga zamonaviy yondashuv zarurligi asoslanadi. Tajriba va tahlillar orqali ayrim usullar samaradorligi haqida dalillar keltiriladi. Maqola boshlang'ich ta'lim sohasidagi amaliyotchi pedagoglar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, sinfdan tashqari ish, tarbiya, mashg'ulotlar, ijodkorlik, qiziqish, metod, samaradorlik, interfaol yondashuv, ijtimoiy faoliyat.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim bosqichi – bu bolaning shaxs sifatida shakllanishidagi eng muhim davrlardan biridir. Bu davrda bola nafaqat bilim oladi, balki ijtimoiy hayotga moslashadi, o'zini anglaydi, o'zaro munosabat o'rnatishni o'rganadi. Ana shunday jarayonda sinfdan tashqari ishlar muhim o'rin tutadi. Zero, sinfdan tashqari ishlar bolalarning iqtidorini yuzaga chiqarish, ularning qiziqishlarini o'stirish, erkin fikrlashga o'rgatish, estetik didini shakllantirish va axloqiy sifatlarini rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism

1. Sinfdan tashqari ishlarning maqsadi va vazifalari

Sinfdan	tashqari	ishlar	quyidagi	vazifalarni	bajaradi:
-	O'quvchilarda	ijtimoiy	faol	pozitsiyani	shakllantirish;
-	Ijodiy	salohiyat	va	mustaqil	fikrlashni rivojlantirish;
-	Axloqiy	va	estetik	tarbiya	berish;
-	O'quvchilarning	bilimga	qiziqishini	qo'llab-quvvatlash;	
-	Maktab va sinfdagi	ijtimoiy muhitni yaxshilash.			

2. Sinfdan tashqari ishlarning shakllari

No	Sinfdan tashqari ish shakli	Tavsif
1	To'garaklar	Qiziqishga mos ravishda fan, san'at, sport to'garaklari
2	Sayohatlar	Tarixiy, madaniy obidalar yoki tabiat qo'yniga ekskursiyalar

Date: 29th May-2025

3	Adabiy kechalar	Shoir-yozuvchilarning hayoti va ijodiga bag'ishlangan tadbirlar
4	Musobaqalar, viktorinalar	Bilimlarni mustahkamlovchi interfaol tadbirlar
5	Bayram va sahna chiqishlari	San'atga qiziqishni oshiruvchi, ijodiy ifoda imkoniyati
6	Tashriflar	Kutubxona, muzey va h.k. – ma'naviy-axloqiy tarbiyani kuchaytiradi

3. Samarali metodlar va yondashuvlar

A. Loyihaviy metod

O'quvchilarning kichik guruhlarda ishlashi, amaliyot asosida bilim olishini ta'minlaydi. Masalan, "Mening shahrim" loyihasi orqali o'quvchilar o'z hududlarini o'rganib, taqdimot qilishadi.

B. "Stansiyalar bo'yicha ish" usuli

Bu usulda har bir guruh belgilangan topshiriqlarni aylana tartibda bajaradi. Bu bolalarda jamoada ishlash, vaqtni to'g'ri taqsimlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

C. Roli o'yinlar

Sahnalashtirish orqali bolalar ijodiy faoliyatga jalb etiladi, nutqi rivojlanadi, jamoat oldida so'zlashga o'rganadi.

D. Aqliy hujum

Yangi g'oyalarni izlash va erkin fikrlashni rag'batlantiruvchi metod.

4. Psixologik yondashuv

Boshlang'ich sinf o'quvchilari faol, harakatchan, qiziqishga tez beriluvchi va e'tiborning uzluksizligi qisqa bo'lgan bolalardir. Shu sababli ular bilan olib boriladigan ishlar yorqin, qiziqarli va dinamik bo'lishi kerak. Rag'bat va maqtovgga boy, individual yondashuvga ega bo'lishi lozim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda sinfdan tashqari ishlarni samarali tashkil etish bolalarning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiy faolligi va bilimga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim omildir. To'g'ri tanlangan metodlar, psixologik yondashuv va o'quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda olib borilgan sinfdan tashqari ishlar nafaqat ta'lim, balki tarbiya jarayoniga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullaeva R. "Boshlang'ich ta'lim metodikasi". – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
2. Hasanboyeva O. "Didaktika asoslari". – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
3. Qurbonov A. "Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar". – Toshkent: TDPU, 2021.
4. Ermatova G. "Boshlang'ich sinf o'qituvchisining mahorati". – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.

Date: 29th May-2025

5. Norqulova D. “Sinf dan tashqari tarbiyaviy ishlar metodikasi”. – Toshkent: Ilm Ziy o, 2019.

